

מתוך שיחה עם **אלי מנדל** שנערכה ב- 25.3.07
(לא הוקלט. רשם צבי רז)

בית המדרש הגדול של הרבי מטריסק

בקובל היו שני בתי מדרש לחסידי הרבי מטריסק. "טריסקה שטיבל" של הרב ב"חולות" (העיר החדשה), ברחוב ז'רמסקו, ליד נובו קוליובה. בית המדרש השני היה שבעיר הישנה.

בית המדרש השני, הגדול, שהיה ממוקם בעיר הישנה, אליו היו מגיעים מרחוב בריסק, מגשר העץ שעל פלג הטוריה. בבית המדרש התפללו ולמדו כל היום "הבטלנים". מצבם הכספי של החסידים היה דחוק, ונשותיהם היו יוצאות לעבודה במקום הגברים. הגברים ישבו ולמדו.

בית המדרש היה בקומה הראשונה. בקומה מעל גר הרבי מטריסק, וולוולה טברסקי ומשפחתו. בית המדרש היה דומה במבנהו לבית כנסת או לשטיבל. היה בבית המדרש ארון קודש בצד המזרח ובצד השני (המערבי) מדרגות לקומה השנייה בה התגורר הרב ושם למד. כנראה במערב עמדה גם עזרת נשים שהיתה, מוגבהת ומופרדת כמו בריז'ינל שטיבל (חסידי רוז'ין).

במרכז של בית המדרש היתה בימת עץ, כמעט עגולה. הרבי מטריסק היה רוקד, כלומר מקפץ סביב הבימה בימי שמחת תורה עם ספר תורה קטן.

במוצאי חג היו באים רבים מהציבור לראות את הרבי המרקד. באו גם החברה מ"השומר הצעיר". להערכת אלי היו נדחקים לתוך המבנה כ- 400-500 איש. היו הרבה יהודים חסידים. הצפיפות היתה גדולה, פינו מעגל סביב הבימה עבור הרבי והרבי היה מקפץ בדבקות במהלך שבע ההקפות שבמוצאי שמחת תורה. את ההקפה השישית: "עוזר דלים הושיעה לנו, פודה ומציל הצליחה נא, צור עולמים עננו ביום קראנו" (אלי זוכר ושר זאת במבטא אשכנזי) היו נותנים לכל הקבצנים (האנשים הדלים) שהתקהלו בבית המדרש. הגברים מבין החסידים של בית המדרש קיבלו את שלושת ההקפות הראשונות. בהקפה השביעית לקח איתו הגבאי את כל הילדים סביב הבימה.

כשהרבי רקד, מחאו כפיים כל הקרואים. עודדו אותו לרקוד עוד ועוד. כחצי שעה היה מרקד הרב, קפץ ללא סוף מסביב, בקושי נשם. לקהל לא היה רחמנות על הרב שלא היה צעיר.

בשמחת תורה גם הבנות (מתנועות הנוער) היו נכנסות ומתקהלות בבית המדרש עצמו ולא בעזרת הנשים.